

Natuurpunt Waasland wenst een groene bestemming voor de Steenbakkerij in Steendorp

De Wienerberger steenbakkerij beëindigde in 2011 haar activiteiten aan de Scheldeboorden te Steendorp. Daarmee viel het doek over de baksteennijverheid in de streek. De steenbakkerijsite is omgeven door vijf natuurgebieden: Fort van Steendorp, Roomkouter, Gelaagpark, Kijkverdriet en Schausselbroek die zijn uitgroeid tot ware natuurparels. Wie hoopte op een groene nabestemming van het gebied schrok toen in 2017 de plannen van het gemeentebestuur van Temse bekend werden. Daarin kregen een KMO-zone (11ha) en 120 woongelegenheden (1,6ha) alle kansen. Na groots volksprotest werd het voorgestelde Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) dat inplanting bedrijven en woontorens in het gebied zou mogelijk maken, afgevoerd. Maar daarmee was wel een veldslag gewonnen maar zeker niet de oorlog!

Steendorp... het dorp waar men stenen bakte...

Ooit was Steendorp een gehucht van de gemeente Bazel. Steendorp werd pas in 1881 onafhankelijk. Later werd het als deelgemeente bij Temse gevoegd. In Steendorp werd vroeger voornamelijk 'steen' gebakken. Uit geschriften blijkt dat er in de 16^e eeuw al een 14-tal steenbakkers actief waren. De eerste steenbakker werd vermeld in 1528. Rond 1750 werd er langs de Schelde een 'kil' gegraven zodat de bakstenen via steigers in de transportbootjes konden afgevoerd worden. Hierdoor ontstond het 'Kijkverdriet', een zoetwaterschor. Na een lange evolutie bleef er uiteindelijk 1 steenbakkerij over: Wienerberger. Deze steenbakkerij stelde tot 50 werknemers tewerk maar stopte de bedrijvigheid in 2011.

De Roomkouter (kleiput) trok afvalbaronnen aan

De steenbakkerijen ontgonnen hun grondstof (klei) ter plaatse waardoor er grote (klei)putten ontstonden. Die uitgegraven kleiputten trokken onvermijdelijk 'afvalbaronnen' aan. In 1992 deed Dredging International (het huidige DEME) aanvraag voor het deponeren van verontreinigde baggerspecie. In 1996 vroeg Biffa Waste Services de toelating tot het storten van industrieel afval. Beide aanvragen zijn tot bij de Raad van State met succes bevochten door de bewoners van Steendorp. Vanaf 2000 werd de strijd aangegaan met cvba Roomkouter (samensmelting Dredging International en de provincie). Ook deze deponie werd geblokkeerd.

Tot 2004 was het noordelijk gedeelte van de Roomkouter een stortplaats voor inert afval (klasse III-stortplaats).

Uiteindelijk zijn de kleiputten in 2006-2007 gedempt met grond van het uitgegraven Deurganckdok. Het noordelijk stort werd niet afgegraven maar bedekt met zand. De Roomkouter is ondertussen eigendom van de Vlaamse Gemeenschap. Het zuidelijke gedeelte wordt beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Het wordt begraaasd door Galloway runderen. Het noordelijke gedeelte is in beheer bij de gemeente Temse en is een groene recreatiezone met een Natuurhuis, een Finse piste, een blote voetenpad, enz...

De steenbakkerijsite wordt verkocht...

In 2017 verkocht Wienerberger de grond met vervallen gebouwen aan Van Gaeveren, De Langhe en De Cock (Vagaetrans). Dat gaf alleszins geen garantie op een groene invulling van de voormalige site... . Niettegenstaande het Bijzonder Plan van Aanleg (BPA) Schaussebroek bepaalt dat er op de site enkel 'keramische' nijverheid mag worden uitgevoerd, werd er op vraag van de gemeente Temse een wijziging van het Ruimtelijk UitvoeringsPlan (RUP) voorbereid. Een nieuw RUP moest 11ha KMO-zone met mogelijk 32 business units en 1,6ha voor 120 wooneenheden realiseren. Andermaal kwamen de bewoners van Steendorp op straat. In 2017 werden er acties gehouden, spandoeken opgezet, geprotesteerd aan het gemeentehuis, gesproken voor de gemeenteraad en uiteindelijk 1084 bezwaarschriften ingediend. Gevolg: de RUP-wijziging werd afgevoerd.

Haalt een Brownfieldconvenant het dossier uit het slop?

Onder begeleiding van de Vlaamse overheid, Agentschap voor Innoveren en Ondernemen loopt er nu een aanvraag tot 'Brownfieldconvenant'. Zo'n 'Brownfield herontwikkeling' is een complex proces dat een multidisciplinaire en geïntegreerde aanpak vereist waarin verschillende aspecten zoals bodemsanering, ruimtelijke ordening, mobiliteit, ontsluiting, communicatie, financiering, e.d. exact op elkaar dienen afgestemd te worden. Hierbij dienen heel wat actoren betrokken te worden. Met het herontwikkelen van dergelijke brownfields tot sociaal-maatschappelijk verantwoorde of economisch rendabele sites, profiteert de hele gemeenschap. Het creëert extra jobs, brengt nieuw leven in voorheen eerder sociaal verwaarloosde buurten, verhoogt de sociale cohesie en zorgt voor extra lokale inkomsten. Ondertussen kreeg Vagaetrans tijdelijk uitstel van leegstandsheffing.

Een nieuwe vergunning voor afvalverwerking?

In januari 2019 diende Vagaetrans een nieuwe omgevingsvergunningaanvraag (Klasse I. Dossiernummer 2018001511) in voor een afvalverwerkend bedrijf met grond- en puinherwerking op de oude steenbakkerij. Het openbaar onderzoek liep van 25/01 tot 24/02/2019. De deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen is bevoegd is om deze aanvraag te behandelen. De gemeente Temse kan advies geven. Wat houdt die aanvraag in:

1. Grond recyclage, zuivering van elementen, uitzeven en breken;
2. Opslag van allerlei soorten grond, ook te saneren sterk vervuilde grond;
3. Betoncentrale en aanmaken van stabilisé;
4. Plaatsen van stroomaggregaten (met dieselopslag) en een hoogspanningscabine;
5. Slopen van de oude gebouwen en nieuwe gebouwen optrekken;
6. Zwarte baan (privébaan die de steenbakkerij met de drukke Kapelstraat verbindt) onderaan aan de Scheldekant verleggen: verhardingen afbreken en heraanleggen. Hiervoor moet er een stuk ontbost worden. Daarom moet er verplicht 2311m² groen terug aangelegd worden;
7. De aanleg van een groenbuffer 4m hoog langs kant bewoning Aragonialaan;
8. Totale opslag van 4,8ha waar 130.000 m³ grond kan behandeld worden. Wij vrezen voor zeer ernstige stofhinder!;
9. De verwerking van 2000 ton slibgrond (niet uit de Schelde maar uit grachten en vijvers, ...). Wij vrezen zeer ernstige geurhinder! Wat gebeurt er met het vervuilde water dat aan dit slib onttrokken wordt... ?;
10. Tien voertuigen en een wasplaats. Wat gebeurt er met het vervuilde water?;
11. Bedrijvigheid kan tussen 7 en 19 u en ook zaterdagvoormiddag. Wij vrezen voor zeer ernstige lawaaihinder voor de bewoners en de natuur! ;
12. Geschatte bewegingen van 35 camions per dag, of heen en terug 70 bewegingen/dag. Wij vrezen voor zeer ernstige verkeers- en lawaaihinder en luchtverontreiniging.

De toegestane activiteit moet KLEI-gerelateerd zijn...

De ingediende omgevingsvergunning staat haaks op het BPA Schausselbroek. Artikel 10 'Industriezone' van dat BPA bepaalt: *"Industriezones zijn deelgebieden waar industriële activiteiten zijn gelokaliseerd. Voor het industriegebied te Steendorp geldt dat de bestemming industriezone uitsluitend van toepassing is in relatie tot de klei-ontginningen. Wanneer deze ten einde lopen zal de bestemming industriezone moeten worden herzien."*

Volgens het BPA Schausselbroek zijn er dus na het stopzetten van de steenbakkerij in de industriezone enkel activiteiten toegelaten die gerelateerd zijn aan de keramische industrie. Zolang de gemeente niet duidelijk stelt wat toegelaten is, kunnen de eigenaars alles indienen. Wij zien geen relatie tussen de aanvraag en een 'klei-gerelateerde' invulling van de site.

Vageatrans wenst de oprichting van 'belevingscentrum-ambachtelijke steenbakkerij', maar op de plannen vinden we dat niet terug... En als zo'n 'belevingscentrum' er zou komen, hoe zit het dan met zwaveluitstoot... ?

Natuurpunt Waasland wenst een groene bestemming voor de steenbakkerijsite!

De steenbakkerijsite is omgeven door vijf natuurgebieden waaronder het Schausselbroek dat bovendien een toekomstig overstromingsgebied wordt in het kader van het uit te voeren Sigmaplan. De plannen zijn in voorbereiding. Binnen enkele jaren zal ook hier een mooie natuurrecreatiezone tot stand komen zoals in de Polders van Kruibeke. Een vervuילend, stinkend afvalverwerkend bedrijf gekneld tussen zoveel waardevol natuurgebied is totaal onaanvaardbaar. Een toeristisch centrum, geflankeerd door heel veel groen, aangename wandelpaden en vooral rust, zou wél welkom zijn!

Het zal je niet verbazen dat Natuurpunt Waasland op 19/02/2019 bezwaar indiende tegen de omgevingsvergunningsaanvraag ref 2018152420 / 2018001511 Vageatrans bvba in Steendorp.

Nine Van Hoyweghen
Coördinator Natuurpunt Waasland Kern Scousele